

Allmänna råd om tillämpningen av SäkI 2010

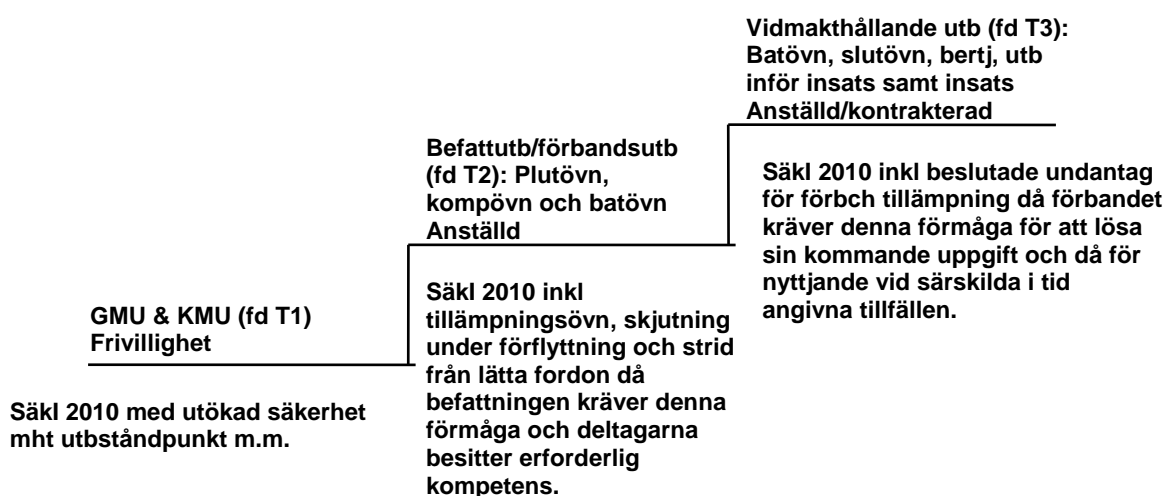
Bakgrund

Försvarens ökade fokus mot insatser har ställt krav på att även SäkI utvecklas för att möta dessa nya krav. Behovet av regeländringar har vägts av mellan den ökande risk som förändringen från nuvarande SäkI innebär och nyttan av att, i samband med insats, kunna agera på ett sådant sätt som erfarenheterna visar kan säkerställa verkan och överlevnad. Erfarenheter från genomförda insatser har påvisat att förmågan att nyttja tilldelade vapen så effektivt som möjligt vid skarpa insatser är livsavgörande. För att nå denna utbildningsnivå krävs att förbandschefer får en möjlighet att öka realismen i vissa övningar. För att kunna bibehålla samma risknivå vid genomförandet av dessa övningar krävs dock att både övningsledare och deltagare besitter en hög kompetens på såväl nyttjandet av den egna utrustningen som det stridstekniska uppträdandet.

SäkI 2010 ger därför förbandschefer utökade möjligheter att ”train as you fight – fight as you trained”.

För att denna verksamhet ska kunna ske med tolerabel risknivå ser MARKI att:

- Endast de som bedöms behöva denna utbildning medges genomföra den.
- Både övningsledare och deltagare besitter en hög erfarenhet och kompetens på såväl nyttjande av egen utrustning som det stridstekniska uppträdandet.
- Följande utvecklingstrappa följs.

SäkI 2010 med utökad säkerhet mht utbståndpunkt m.m.

Analys avseende kompetensen hos nytillkommen personal måste ske över tiden. Likaså hur detta påverkar förbandets erfarenhet och kompetens som helhet

Kommentarer till moment*Säki Ehv/Pv och Säki Fordon kapitel 1 moment 3, Skyddsglasögon*

MARKI formulering *Skyddsglasögon bör bäras vid stridsutbildning/strid och skjutning* syftar till att tidigt lära soldaten att agera med skyddsglasögon påtaga vid all strid/stridsutbildning då detta är ett krav i en skarp insatsmiljö. Det innebär att i grunden ska skyddsglasögon bäras såvida inte tungt vägande skäl under aktuella omständigheter talar emot detta. Exempel på sådana kan vara att man bär egna ordinarie glasögon, tillfällig imma på skyddsglasögonen, skjutning sker från strf eller med vapen som har ett optiskt sikte som kan slå sönder skyddsglasögonen vid rekyl.

Säki G kapitel 2 moment 5, Beslutade undantag för förbandschefs tillämpning

Förbandschef är ett samlingsbegrepp gällande chefer för organisationsenheter enligt FM ArbO samt av C INSATS vid internationella insatser utsedda kontingentchefer. Då förbandschef inte är i tjänst övertar tjänsteförrättande förbandschef bemyndigandet. Vid större övning med flera förband är ansvarig övningsledare, OCE, att jämställa med förbandschef.

Om förbandschefen inte personligen kan genomföra anbefallda kontroller får detta delegeras till särskilt utsedd/-a och angiven/-na person/-er. Dessa ska redovisa underlaget för förbandschef innan denne beslutar om genomförande.

MARKI avsikt med dessa beslutade undantag är att de endast ska nyttjas av förband med hög utbildningsståndpunkt, som bedöms ha ett behov av utbildningen för att lösa sin kommande uppgift och att de endast nyttjas vid särskilda, i tid angivna tillfällen. Avsikten är inte att undantagen ska ingå i förbandets stående order för nyttjande från xx-xx-xx till yy-yy-yy.

Rutiner, inkl delegeringar, för nyttjande av beslutade undantag för förbandschefs tillämpning ska framgå av Förbandsmanualen.

Då nyttjande av undantag alltid medför en ökad risk ska kontroll av övningens syfte ske för att fastställa om förbandet har ett verkligt behov att öva undantagen samt om det går att göra med simulatorer (motsv) i stället för med skarp ammunition.

Med dokumenterat beslut avses skriftlig sammanfattning av genomförd kontroll, förbandschefens beslut och handlingsregler för nyttjandet. Handlingsreglerna ska minst omfatta när, var och under vilka förutsättningar undantaget får nyttjas.

Vid samövning mellan förband ska ömsesidig delgivning av beslutade undantag ske innan övning. Speciell riskanalys ska ske med anledning av beslutade undantags påverkan på den gemensamma säkerheten.

SäKI G kapitel 2 moment 7

Med uttrycket *inbjudes* avses tillfällen då förband oavsett nationalitet erbjudes att delta i gemensam verksamhet med andra länders försvarsmakter.

Med uttrycket *på egen begäran* avses tillfällen då förband oavsett nationalitet begär att enskilt få genomföra egen verksamhet på skjutfält, utbildningsanordning (motsv).

MARKI har nyttjat *bör SäKI tillämpas* då svenskt förband inbjudes att delta i verksamhet i utlandet. Det innebär att i grunden ska SäKI följas såvida inte tungt vägande skäl under aktuella omständigheter talar emot detta. Sådana omständigheter kan t ex vara nationella lagar, fordon som inte medger transport enligt SäKI m.m. Beslut att inte följa SäKI tas av högste chef på plats, dokumenteras samt delges berörda.

SäKI G kapitel 2 moment 38, Förutsättning för att uppnå hög verksamhets säkerhet

I SäKI 2010 påtalas behovet av att värdera såväl soldatens/truppens som övningsledarens/truppförande chefens stridsvärde bl.a. vid riskanalysarbetet. MARKI vill med detta trycka på ansvaret för både den enskilde och övningsledaren att inte låta någon med lågt stridsvärde utföra ett riskfyllt arbete. Det måste bli naturligt att på alla nivåer anmäla att man för tillfället inte är lämplig att utföra riskfyllt arbete.

SäKI Ehv/Pv kapitel 1 moment 33

Momentet förbiskjutning samt bild 1:3 och 1:4 gäller för såväl understöd inom en omgång, d v s enskilda skyttar, som mellan grupper.

Avsikten med formuleringen *riskavstånd i sida anpassas till truppens utbildningsståndpunkt* är att övningsledare inledningsvis nyttjar ett större riskavstånd i sida för att allt eftersom utbildningsståndpunkten ökas minska denna mot i momentet ställt minimikrav. Motsvarande gäller även vid skjutning med förband med osäker utbildningsståndpunkt.

SäKI Ehv/Pv kapitel 7 moment 15

Kravet på tvåsamhet syftar till att undvika en situation där övningsledare/kastledare och av förbandschef utsedd kontrollant är samma person.

SäKI Ehv/Pv kapitel 11 moment 3, Beslutade undantag för förbandschefers tillämpning

Då undantaget är skrivet enligt följande; Trots bestämmelser i kap 1 mom 24 får ladda och patron ur ske utan att övningsledare/truppförande chef detaljreglerar ofarlig riktning, innebär det att undantaget kan nyttjas av både chefer för organisationsenheter i Sverige och kontingentchefer utomlands.

Då undantaget är skrivet enligt följande; Trots bestämmelser i kap 7 mom 17 får tillämpat kast med handgranat ske utan att övningsmomentet förövas med övningshandgranater. Får inte tillämpas vid övning och utbildning i Sverige, innebär det att undantaget endast får nyttjas av kontingentchef.

Då undantaget är skrivit enligt följande; Trots bestämmelser i kap 1 mom 18 får vapen vara osäkrat under förflyttning om hotbild och stridsuppgift (höjd stridsberedskap) kräver det. Får vid utbildning och övning i Sverige endast tillämpas enligt 1:39-43, innebär det att kontingentchef får genomföra undantaget medan det för chef organisationsenhet i Sverige är villkorat.

Säki Trafik Kör och vilotider

Regler för Kör och vilotider grundar sig på den forskning som bl.a. redovisas i Utbildningspaketet Sömn och vakenhet.

Denna forskning ger vid handen att 15-30 % av olyckorna i samhället är relaterade till dåligt viloläge, sömnbrist och därtill hörande trötthet samt ouppmärksamhet.

Beteendemässigt innebär sömnighet en sänkt förmåga att hålla sig vaken i en monoton situation. Den sömnige gör i detta tillstånd ett antal misstag i enkla situationer och har dessutom en försämrad förmåga till kreativ problemlösning. Risker för olyckor och tillbud ökar under dessa förutsättningar drastiskt. I processen för att motverka att dessa olyckor inträffar krävs det en medverkan av den enskilde individen, dvs. såväl övningsledare, truppförande chefer som soldater, där dessa måste ha sådana kunskaper att han/hon kan ta ansvar för det egna beteendet. Han/hon måste, dels på sig själv och andra kunna känna igen tecken på trötthet, dels ha modet att vidta motåtgärder så att risker inte uppstår.

MARKI anser att det är av vikt att forskningsresultaten i Utbildningspaketet Sömn och vakenhet beaktas vid all verksamhet och inte endast vid körning av fordon.

Säki Trafik kapitel 10 moment 3

I Säki 2010 erhåller förbandschefen möjlighet att göra avsteg från kör- och vilobestämmelser vid övning i Sverige under förutsättning att tvåsamhet råder, dvs. chef och förare ska vara överens vilket ska dokumenteras på tidkort eller motsvarande. Som ett tecken på överenskommelsen ska båda signera dokumentationen.

MARKI vill med detta undantag möjliggöra körning trots att vilotidsbestämmelserna ej innehållits under förutsättning att både chefen och föraren är överens om att förarens stridsvärde medger detta. Undantaget får endast nyttjas av förband med hög utbildningsståndpunkt och som bedöms ha ett behov av utbildningen för att lösa sin kommande uppgift. Det får endast nyttjas vid särskilda, i tid angivna tillfällen. Avsikten är inte att undantagen ska ingå i förbandets stående order för nyttjande från xx-xx-xx till yy-yy-yy. Beslutet ska ange inom vilket geografiskt område beslutet gäller.

Inför beslut om nyttjande ska den normala trafiksituationen analyseras för att undvika att onödig risk för tredjepart uppstår. Detta kan tex. vid en slutövning innebära att undantag finns inom respektive momentövningsområden medan ordinarie vilobestämmelser gäller vid transport mellan dessa.

Rutiner, inkl delegeringar, för nyttjande av beslutade undantag för förbandschefs tillämpning ska framgå av Förbandsmanualen.

SäKI Trafik Lysplattor

Där det i SäKI Trafik anges att lysplattor ska nyttjas får då sådana inte kan anskaffas istället nyttjas vita lysstavar.

SäKI 2010 – SkjutR 2009 förtydligande

Grunden för verksamhet på FM skjutbanor regleras i SäKI och den lokala skjutbaneinstruktionen för respektive skjutbana. Endast övningar som inryms inom skjutbaneinstruktionen får genomföras. Det finns således ingen automatik att alla skjutningar som redovisas i SkjutR 2009 kan och får genomföras på alla skjutbanor.

Instruktioner för FM skjutbanor beslutas av den organisationsenhetschef som har förvaltningsansvar för skjutbanor.